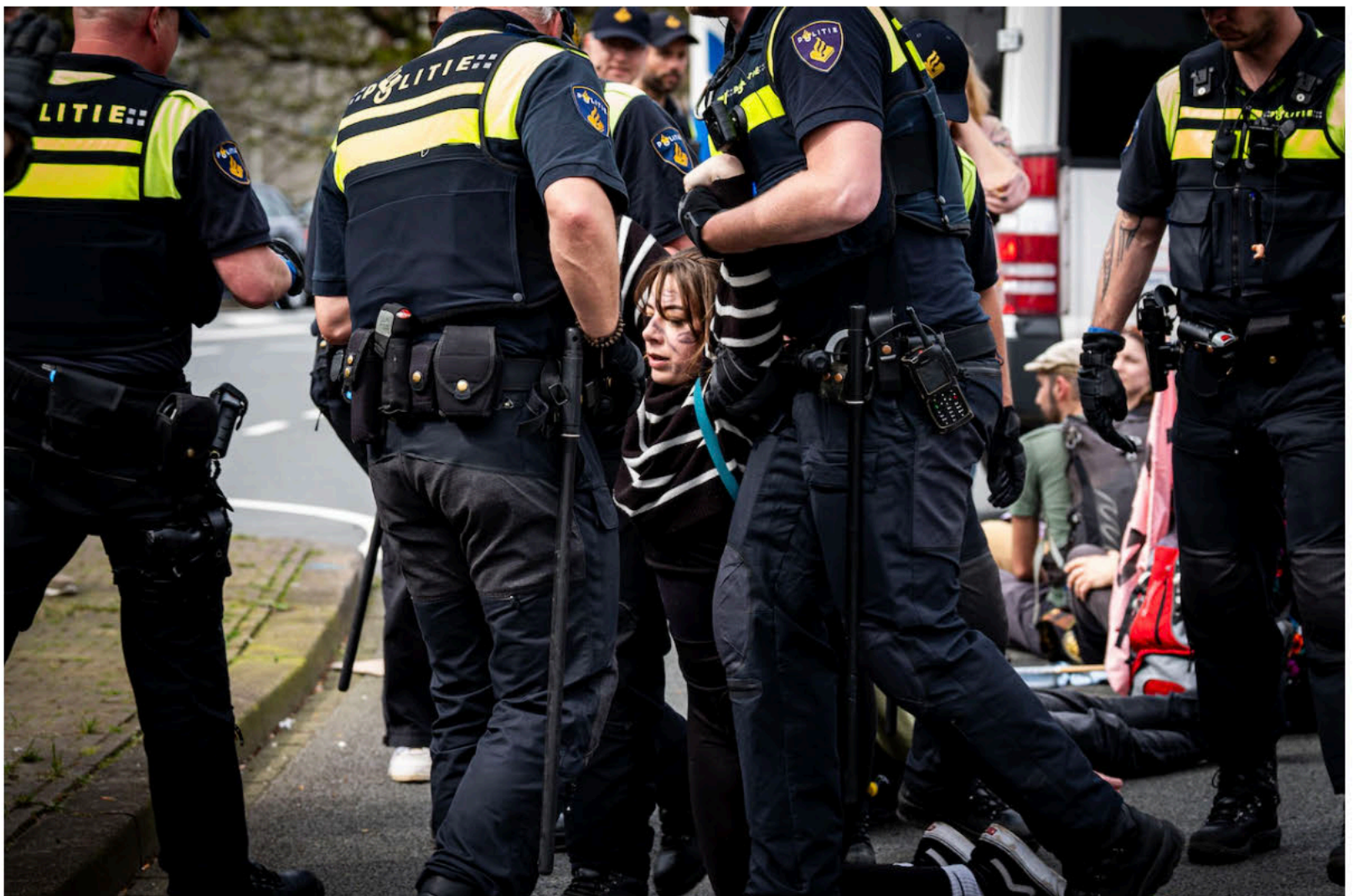

OPINIE

Opinie: Burgemeester Van Zanen, stop het politiegeweld tegen de demonstranten van XR

Vreedzaam protesteren is een basisrecht. Een overheid die dat met geweld verhindert, zoals zaterdag op de A12, schiet tekort, betogen drie wetenschappers van Scientist Rebellion in een open brief aan de burgemeester van Den Haag.

Sander Otte, Frans-Willem Korsten en **Harald Buijtendijk** 11 april 2024, 16:18

Een demonstrant van Extinction Rebellion wordt zaterdag gearresteerd tijdens een blokkade in Den Haag. Beeld ANP / Tobias Kleuver

Afgelopen zaterdag – op de warmste 6 april ooit gemeten – trokken honderden betogers van Extinction Rebellion (XR) naar Den Haag om op vreedzame wijze aandacht te vragen voor de klimaatcrisis en

om de overheid ter verantwoording te roepen voor [de onverminderde subsidiëring van de fossiele industrie](#).

Uit andere media

Ja, ik wil elke dag een nieuwsbrief ontvangen met de belangrijkste online artikelen van 11 kranten.

Inschrijven

Onder hen waren tientallen wetenschappers, en voor het eerst ook de Zweedse klimaatactiviste Greta Thunberg. Net als bij voorgaande demonstraties hadden de betogers als locatie voor hun protest de A12 uitgekozen. Dit voornemen was ruim tevoren aangekondigd en bekend bij de lokale autoriteiten, dus ook bij u als burgemeester van Den Haag.

Over de auteurs

Sander Otte is hoogleraar technische natuurkunde aan de TU Delft. **Frans-Willem Korsten** is hoogleraar literatuur, cultuur en recht aan de Universiteit Leiden. **Harald Buijtendijk** is hoofddocent & onderzoeker duurzaam toerisme & transport bij Breda University of Applied Sciences. Alle auteurs zijn verbonden aan Scientist Rebellion.

Dit is een ingezonden bijdrage, die niet noodzakelijkerwijs het standpunt van de Volkskrant reflecteert. Lees [hier](#) meer over ons beleid aangaande opiniestukken.

Eerdere bijdragen in deze discussie vindt u onder aan dit artikel.

Volgens u zouden deze demonstraties officieel bij de gemeente moeten worden aangemeld om vervolgens naar een standaardlocatie zoals het Malieveld te worden verwezen. Maar de demonstraties van XR zijn niet 'standaard' en op die locatie krijgt het protest niet de aandacht die het, gezien de enorme urgentie van de klimaatcrisis, verdient.

Ontwrichting

De milde ontwrichting die gepaard gaat met een aangekondigde blokkade van de A12 is noodzakelijk om de politici die in uw stad het beleid maken te confronteren met hun falen om de miljarden aan fossiele subsidies – die haaks op de klimaatdoelen staan – eindelijk af te schaffen. Burgerlijke ongehoorzaamheid is geen spelletje, maar een gevoelde noodzaak. Het feit dat keer op keer honderden tot duizenden vreedzame betogers juist op de A12 willen demonstreren, laat zien hoe ernstig verontrust burgers zijn. Die ernstige zorgen vormen voldoende rechtvaardiging om hen daar ten minste enkele uren hun boodschap te laten uitdragen.

Geen advertentie geladen

Die mogelijkheid kregen zij niet afgelopen zaterdag. Nog voordat de betogers de A12 konden bereiken, werden ze tegengehouden door een overmacht aan politie, inclusief agenten te paard. De politie dreigde geweld te gebruiken tegen iedereen die probeerde de barrière te passeren en maakte dat dreigement meerdere keren waar. Ook demonstranten die stil bleven staan vóór de barrière of een zijweg wilden ingaan, werden in sommige gevallen ruw teruggeduwd met wapenstokken.

Gebroken elleboog

Minstens één demonstrant werd met een knie in de nek tegen de grond gewerkt en van een betogers die zich al aan de politie had overgegeven, werd de elleboog gebroken. De 21-jarige Thunberg werd vrijwel direct uit de demonstratie gepikt en op brute wijze afgevoerd.

Vreedzame protesten zoals de A12-acties van XR houden de overheid een spiegel voor: haar beleid houdt een (fossiele) industrie in stand die de planeet verwoest. Veel mensen putten moed uit deze protesten, hopend op een meer rechtvaardige aanpak van dit onrecht.

Hol narratief

Den Haag presenteert zich graag als ‘internationale stad van vrede en recht’, een stad die wil bijdragen aan het oplossen van wereldwijde problemen en een duurzame toekomst voor de wereld wil bouwen door internationaal recht te laten zegevieren. Door de politie toestemming te geven disproportioneel gewelddadig op te treden laat uw stadsbestuur zien hoe hol dit narratief is.

Het icoon van internationaal recht wordt dan leuk voor uw stadsmarketing en het aantrekken van internationale organisaties, maar niet meer dan dat. Het is een slecht signaal dat u uitgerekend op de dag dat Greta Thunberg aanwezig is – een baken van hoop voor veel jongeren – besluit alles uit de kast te trekken om deze demonstratie met de inzet van geweld onmogelijk te maken.

Onveilige situaties

Het geldende demonstratierecht verlangt anders van u. Als vertegenwoordiger van de lokale autoriteit dient u dit protest, ongeacht hoe vaak het zich herhaalt, te faciliteren en de betogers te beschermen. In plaats daarvan hebt u geweld ingezet tegen vreedzaam protesterende burgers. Niet alleen heeft u daarmee meer onveilige situaties en verkeersoverlast voor burgers gecreëerd dan wanneer u de A12 tijdelijk had moeten sluiten, u heeft niets opgelost. De zorgen van verontruste burgers en het protest van XR gaan hiermee niet weg. Dus hoe evalueert u dit met politie en Openbaar Ministerie, en hoe gaat u verder?

Als u doorgaat op deze weg, speelt u met vuur. Niet omdat principieel vreedzame burgers die protesteren namens XR zullen overgaan tot geweld. Dat zullen ze niet doen. Maar wel zullen krachten die repressie en geweld van overheidswege

gerechtvaardigd achten, meer invloed krijgen. Die krachten hebt u afgelopen zaterdag gediend. We vragen u niet aan welke kant van de geschiedenis u wilt staan; dat is niet aan ons. Wij vragen u simpelweg de rechten van burgers te handhaven. Vreedzaam protesteren is een basisrecht. Een overheid die dat met geweld verhindert, handhaaft wellicht orde, maar niet de Nederlandse rechtsorde.